

РОЗВИТОК РИНКУ НІКОТИНОВИХ ПАУЧІВ: ФІСКАЛЬНИЙ АСПЕКТ

Аналітична записка

ЗМІСТ

Загальний контекст	3
Характеристики нікотинових паучів	5
Глобальні тренди	6
Розвиток ринку в Україні.....	9
Податкові надходження від нікотинових паучів в Україні.....	14
Висновки.....	17
Додатки	18

Загальний контекст

Нікотинові паучі (подушечки) є різновидом новітньої продукції для споживання нікотину, яка з'явилася на ринку України в 2019 р. і поступово набуває поширення, користуючись попитом у т. ч. серед молоді. Це спровокувало розробку низки законодавчих ініціатив, спрямованих на заборону такої продукції, які є дискусійними з огляду на їх радикальність, а також контраст із відомими міжнародними підходами до регулювання виробництва, імпорту й обігу нікотинових паучів.

Зокрема, до Верховної Ради України було подано Проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо врегулювання нікотиновмісних продуктів» від 29.12.2025 р. №14110-д¹ (далі – Законопроект №14110-д), яким серед іншого запропоновано дозволити реалізацію в Україні паучів із вмістом нікотину не більше 1 мг в одній подушечці. Це є майже рівнозначним забороні, оскільки на ринку представлені та користуються попитом паучі зі значно більшою концентрацією нікотину (докладніше про це йдеться у наступних розділах нашої аналітичної записки).

Підхід прямих або опосередкованих законодавчих заборон стосовно нікотинових паучів сьогодні також дискутується у світі та, зокрема, ЄС, проте на практиці більшість країн уникають різких рішень, надаючи перевагу виваженому регулюванню, спрямованому, зокрема, на обмеження доступу неповнолітніх до такої нікотиновмісної продукції².

Для України при розробці законодавчих ініціатив важливо спиратися не на емоції та бажання експериментальним шляхом зменшити споживання нікотину, а на досвід застосування регуляторних механізмів інших країн, який забезпечує розв'язання проблем у сфері охорони здоров'я з урахуванням усіх «за і проти», у т. ч. негативних фінансових наслідків (нікотинові паучі є підакцизним товаром). Звісно, здоров'я нації має бути пріоритетом при визначенні підходу до регуляторної або акцизної політики, але необхідно подбати також про вибір заходів, які дадуть змогу реально (не лише «на папері») досягти відповідних цілей, не спричинивши розвиток якихось небажаних процесів, що ще більше поглибить проблему.

Сучасні реалії багато про що говорять.

Глобальний ринок нікотинових паучів *активно розвивається*. За даними *Euromonitor International*, у 2024 р. цей ринок перевищив 10 млрд дол США та стрімко збільшується далі. В 2025 р. у світі реалізовано 34,7 млрд нікотинових

¹ Проект Закону Про внесення змін до деяких законів України щодо врегулювання нікотиновмісних продуктів від 29.12.2025 р. №14110-д. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/59442>

² Регулювати, а не забороняти. Як Євросоюз слідкує за обігом нікотинових паучів. РБК. 02.02.2026. URL: <https://www.rbc.ua/rus/news/ukrayini-hochut-vregulyuvati-obig-nikotinovich-1769773823.html>

подушечок; порівняно із 2020 р. зростання становить 660%. Вагома частка споживання паучів припадає на Європу, у т. ч. на ЄС. Найвища поширеність вживання нікотинових паучів серед країн ЄС була зафіксована у Швеції, Данії, Естонії, Фінляндії та Італії³. Згідно з дослідженням *Special Eurobarometer*, у Швеції 10,9% респондентів від загальної кількості опитаних повідомили, що вживали нікотинові паучі.

Із 27 країн ЄС нікотинові паучі заборонені лише у трьох країнах: у **Бельгії** з жовтня 2023 р., у **Нідерландах** із січня 2025 р., у **Франції** з квітня 2026 р.⁴. Як відомо, ці країни відзначаються жорсткою політикою у сфері тютюнових та нікотиновмісних виробів, встановили одні з найвищих у ЄС ставки акцизного податку на сигарети, але при цьому також чи не найбільше в Європі потерпають від нелегальних тютюнових ринків⁵. У 2025 р. рівень нелегальної торгівлі сигаретами у Франції сягнув 41%⁶.

Через рік після введення в дію заборони нікотинових подушечок у Бельгії їх можна було легко знайти у багатьох магазинах на замаскованих полицях. Ще одним викликом для правоохоронців Бельгії стали онлайн замовлення паучів із сусідніх країн, де ця продукція є дозволеною⁷.

У **Німеччині** нікотинові паучі перебувають у «сірій зоні» законодавства. Федеральна установа із захисту прав споживачів і безпеки харчових продуктів Німеччини (*Bundesamt für Verbraucherschutz und Lebensmittelsicherheit*) класифікувала нікотинові подушечки як харчові продукти. Відповідно до законодавства ЄС, нікотин не є дозволеним інгредієнтом у харчових продуктах, а це означає, що фактично паучі не можуть продаватися⁸. Також передбачена опція запровадження регіональних обмежень на продаж нікотинових паучів, це залежить від законодавства на рівні земель⁹. Як наслідок, ринок такої продукції в Німеччині активно розвивається в нелегальному сегменті¹⁰.

³ Berlingieri, F., Casabianca, E. and Vlachos, S., Trends and patterns of use of tobacco and nicotine products in the EU, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2026.

⁴ Nicotine Pouch Laws in Europe 2026: Are Nicotine Pouches Legal? Country by Country Guide. URL: [Nicotine Pouch Laws in Europe: 2026 Country Regulations Guide](#)

⁵ Акцизний податок на тютюнові та нікотиновмісні вироби: в очікуванні перегляду європейських гармонізованих стандартів. Кошук Т., Пасічний М. / за загальною редакцією Т. Кошук, Growford Institute, К: 2026. 67 с. URL: <https://www.growford.org.ua/research/aktsyznyj-podatok-na-tyutyunovi-ta-nikotynovmisni-vyroby-v-ochikuvanni-pereglyadu-yeuropejskyh-garmonizovanyh-standartiv/>

⁶ Illicit cigarette and heated tobacco consumption, and oral nicotine share in Europe. Results for the calendar year 2025. KPMG. URL: <https://www.pmi.com/content/dam/pmicom/global/docs/itp/kpmg-illicit-cigarette-consumption-europe-2025-results.pdf>

⁷ A year on, nicotine pouches still available in shops despite ban. The Brussels Times. 26.11.2024. URL: <https://www.brusselstimes.com/1326931/a-year-on-nicotine-pouches-still-available-in-shops-despite-ban>

⁸ Buy Nicotine Pouches in Germany: Legality, Brands & Ordering Online. URL: https://jetsnus.com/da/blogs/guides/buy-nicotine-pouches-in-germany-legality-brands-ordering-online?srltid=AU7gw4UhTi5kvL2ng67N89J4kDu0IdPYdg2W_yMcHJVppuAkad1sgEe8

⁹ Where Are Nicotine Pouches Banned in Europe? A 2025 Legal Overview. URL: <https://neopouches.com/blogs/info/where-are-nicotine-pouches-banned-in-europe-a-2025-legal-overview/>

¹⁰ Nikotinbeutelbericht 2026: Marktwachstum in Deutschland hält an – Sorge über expandierenden Schwarzmarkt wächst. 18.05.2026. URL: <https://www.presseportal.de/pm/156104/6277002>

Інші країни ЄС обирають стратегію *регулювання ринку нікотинових паучів, забезпечення належного контролю й обмеження доступу неповнолітніх до такої продукції*. Політика виваженого регулювання нікотинових подушечок забезпечує контрольований розвиток ринку і зростання надходжень до бюджету. Зборони тютюнових та нікотиновмісних виробів, у багатьох випадках, призводять до активного зростання тіньової складової ринку, що становить загрозу як для сфери охорони здоров'я, так і для доходів бюджету.

Яскравим прикладом неефективного регулювання в Україні є майже повна тінізація ринку рідин для електронних сигарет після заборони характерних смаків у них, відмінних від тютюнового¹¹.

Для глибшого розуміння проблеми важливо розглянути фізичні характеристики нікотинових паучів та особливості їх вживання, тренди розвитку глобального та вітчизняного ринків такої продукції, а також оцінити обсяги податкових надходжень від паучів в Україні, які не будуть сплачені до бюджету у разі запровадження відповідної заборони.

Характеристики нікотинових паучів

Нікотинові паучі є окремою категорією *бездимних нікотиновмісних виробів*, яка, за сучасних умов розвитку, набуває дедалі більшої популярності на ринках Європи, США та Азії. Користувачі цієї продукції розглядають її як альтернативу традиційним сигаретам для споживання нікотину. Подушечки призначені для *перорального використання* і відрізняються від інших нікотиновмісних виробів за складом та дизайном.

Нікотинові паучі представлені у широкому діапазоні, зокрема, серед них є тонкі, супер тонкі, міні, стандартні тощо. Відповідно, маса паучів коливається в межах від 0,3 до 1,0 г. Зазвичай вони виготовляються із целюлозної основи, насиченої нікотином, який може бути отриманий із листя тютюну або синтезований штучним шляхом.

Основними компонентами нікотинових паучів є:

Нікотин. Частина виробників нікотинових паучів використовує нікотин, отриманий із тютюну. Також популярним при виготовленні паучів є використання синтетичного нікотину, виготовленого у лабораторіях.

Вміст нікотину в паучах помітно різниться, продукція диференційована за рівнями міцності. На глобальному ринку представлені подушечки із вмістом нікотину від 1 до 47 мг на порцію¹². В ЄС поширеними є паучі з концентрацією

¹¹ Нелегальна торгівля рідинами для електронних сигарет: UPDATES. Кошук Т., Пасічний М. / за загальною редакцією Т. Кошук, Growford Institute, К: 2025. 58 с. URL: <https://www.growford.org.ua/research/nelegalna-torgivlya-ridynami-dlya-elektronnyh-sygaret-updates/>

¹² Al-Otaibi, H. M., & Althobiani, M. A. (2025). Nicotine pouches: a narrative review of the existing literature. *Frontiers in public health*, 13, 1641308. doi: [10.3389/fpubh.2025.1641308](https://doi.org/10.3389/fpubh.2025.1641308)

нікотину 4–20 мг, проте є також пропозиції з дуже високим вмістом нікотину (30, 50 мг)¹³. У США спочатку було авторизовано нікотинові паучі із вмістом нікотину 3 та 6 мг. Останні тренди авторизації у США вказують на появу паучів із вмістом нікотину 9 і 11 мг¹⁴, що може свідчити про популярність більш міцних нікотиновмісних виробів.

Мікрокристалічна целюлоза. Більшість паучів містить мікрокристалічну целюлозу – рослинне волокно, яке є повністю рослинного походження чи отриманим із деревини. Це природний полімер, який використовується у фармацевтичній галузі, переборній промисловості. Водночас окремі основи паучів містять синтетичні зв'язувальні речовини або змішані волокна.

Стабілізатори. Основною функцією цих компонентів нікотинових паучів є утримання форми, вологості, текстури або структури подушечок. Порошок не має збиватись у грудки, а нікотин повинен вивільнятися поступово і м'яко. Стабілізатори допомагають регулювати кислотно-лужний баланс. Як правило, використовуються харчові стабілізатори.

Ароматизатори. Ароматизовані паучі є одними з найбільш популярних та затребуваних¹⁵, тому при їх виготовленні широко застосовуються харчові ароматизатори. Цей компонент надає подушечкам смак та аромат. Сьогодні у світі представлений широкий вибір ароматизованих паучів – м'ятні, ментолові, фруктові, зі смаком кави, спецій тощо.

Вода, яка потрібна для зволоження вмісту пауча.

Глобальні тренди

Перші нікотинові паучі були розроблені за аналогією снюсу, який містив тютюн і набув особливої популярності у країнах Скандинавії, нагадуючи сніос за способом споживання, але базуючись на нікотиновій основі. Така продукція почала завойовувати ринок.

Масове споживання цієї категорії нікотиновмісних виробів почалося значно пізніше – після запуску шведським виробником *Winnington* у 2014 р. «білого снюсу» (*Ерок*). У 2018 р. цю компанію придбала *British American Tobacco (BAT)*, після чого згаданий виріб було конвертовано у перший загальновідомий в Європі нікотиновий пауч *Lyft*. Пізніше відбувся ребрендинг – продукція отримала назву *VELO*. Лише за п'ять років існування популярність паучів стрімко зросла, про що свідчить статистика продажів у світі. У 2018 р. було реалізовано

¹³ How Much Nicotine Is Too Much? Understanding Safe Nicotine Pouch Strengths. URL: https://pouch-daddy.com/blogs/news/how-much-nicotine-is-too-much-understanding-safe-nicotine-pouch-strengths?srltid=AU7gw4VGLCx_AzhRdE_xkLu0IWWKs6G1jCjzsuzLEV2v2UMT26-TmZr2

¹⁴ Nicotine Pouch Products Authorized by the FDA. URL: <https://www.fda.gov/tobacco-products/market-and-distribute-tobacco-product/nicotine-pouch-products-authorized-fda>

¹⁵ Berlingieri, F., Casabianca, E. and Vlachos, S., Trends and patterns of use of tobacco and nicotine products in the EU, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2026.

293 млн од. продукції, а в 2023 р. – понад 20 млрд од., причому найбільші обсяги продажів (близько 85% від їх загальної кількості) припадають на ринок США; у 2025 р. – 30,7 млрд од.¹⁶

Посилення глобального попиту на нікотинові паучі зумовило зростання пропозиції на ринку та долучення до процесу їх виготовлення світових корпорацій – виробників тютюнових виробів. Структура глобального ринку паучів у розрізі основних виробників та брендів відображена на рис. 1.

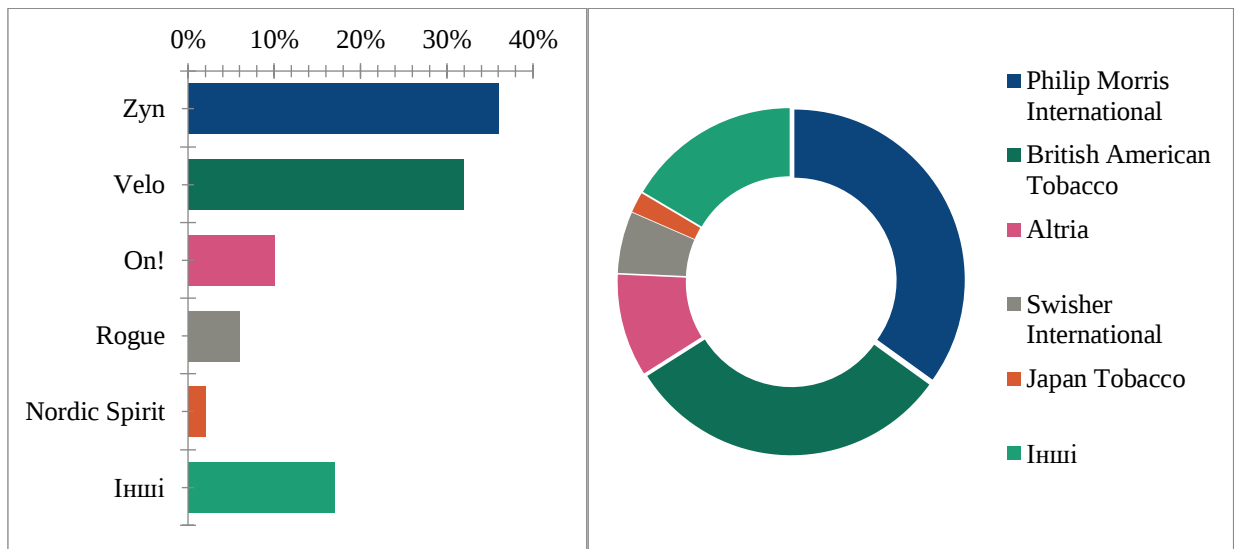

Рис. 1. Частка компаній та брендів нікотинових паучів на глобальному ринку, %

Джерело: Euromonitor International. URL: <https://www.euromonitor.com/the-world-market-for-nicotine/report>

У **Швеції** рівень споживання паучів є найбільшим серед країн ЄС, натомість показник поширеності куріння серед повнолітніх – одним із найменших. Згідно з Національним опитуванням щодо здоров'я, у Швеції частка людей віком від 16 до 84 років, які щоденно палять, зменшилася із 17% у 2004 р. до 5% у 2024 р. та до 3,7% у 2025 р.¹⁷ Водночас частка осіб, які вживають паучі на щоденній основі, зросла від моменту їх виходу на ринок до 5,2% (у 2024 р.). Значною мірою це пояснюється високим рівнем обізнаності населення щодо потенційної шкоди куріння та доволі дієвою державною політикою щодо зменшення вживання сигарет. У категорії споживачів до 29 років поширеність оральних нікотиновмісних виробів перевищує цей показник для традиційних сигарет у понад 2,5 рази¹⁸.

¹⁶ A short history of nicotine pouches: from Swedish snus to a global category. URL: https://www.24nico.com/gb/nic-guide/a-short-history-of-nicotine-pouches?srsId=AfmBOoqagWOdSN1nD2OywakxZxgMJmfVsDZTYBtCGK_sfFmSHeh105I1

¹⁷ Ramstedt M (2026). Vanor och konsekvenser 2025. Rapport 242. Stockholm. URL: <https://www.can.se/publikationer/vanor-och-konsekvenser-2025/>

¹⁸ Use of nicotine products among youth in the Nordic and Baltic countries. 18.03.2025. URL: [Use of nicotine products among youth in the Nordic and Baltic countries](#)

Ринок нікотинових паучів у **США** активно розвивається: місячний обсяг продажів цих виробів від січня 2023 р. до травня 2026 р. збільшився на 319%, перевищивши 600 млн дол США¹⁹. З лютого 2020 р. по квітень 2026 р. обсяги реалізації нікотинових паучів у США зросли в 16 раз (рис. 2).

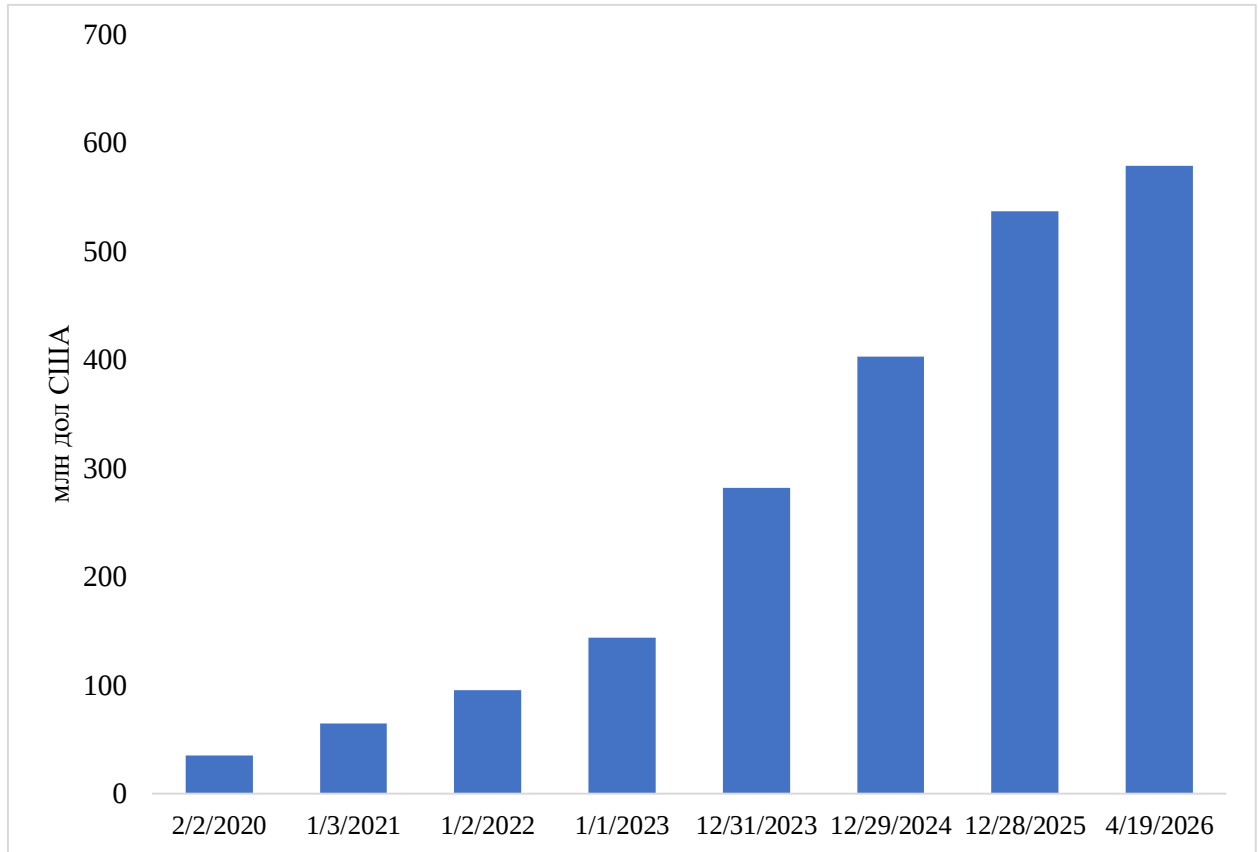

Рис. 2. Обсяги продажів нікотинових паучів у США у 2020–2026 рр.

Джерело: побудовано авторами за даними *CDC Foundation*

За даними досліджень *Euromonitor*, в 2025 р. у США реалізовано майже 21 млрд од. нікотинових паучів, на суму понад 5,2 млрд дол США²⁰. Відповідно до інформації *NielsenIQ* та *Goldman Sachs*, у I півріччі 2026 р. продажі бездимних нікотинісних виробів, у т. ч. подушечок, зросли на 8%.

У США ледова частка у структурі споживання належить нікотиновим паучам зі смаками: на подушечки зі смаком м'яти припадає близько 60% від загальних продажів, на інші смаки (фрукти, напої тощо) – близько 25%, на паучі зі смаком тютюну – 9%²¹. За даними Національного дослідження споживання

¹⁹ Monitoring Sales: Nicotine Pouch Trends. URL: <https://tobaccomonitoring.org/wp-content/uploads/2026/08/Nicotine-Pouch-Sales-Data-Brief-5.17.2026.pdf>

²⁰ Big Tobacco turns to more potent nicotine pouches in battle for US. URL: <https://www.ft.com/content/1239bc3e-35cc-42d7-91cb-95c1542e5e51?syn-25a6b1a6=1>

²¹ Monitoring Sales: Nicotine Pouch Trends. URL: <https://tobaccomonitoring.org/wp-content/uploads/2026/08/Nicotine-Pouch-Sales-Data-Brief-5.17.2026.pdf>

тютюнових і нікотиновмісних виробів молоддю у США в 2025 р.²², близько 460 тис студентів середньої та вищої школи використовують паучі. Поширеність нікотинових подушечок серед досліджуваної вибірки становить 1,7%, паучі посідають третє місце за цим показником після тютюнових виробів (поширеність – 7,2%) та електронних сигарет (5,2%). Серед дорослого населення налічується близько 4 млн споживачів паучів.

Станом на грудень 2025 р., у США на федеральному рівні не застосовувався акцизний податок на нікотинові паучі. У 29 штатах та окрузі Колумбія нікотинові подушечки не оподатковувалися, натомість у 21 штаті справлявся акциз із них (7 штатів застосовували специфічні акцизи, а 14 – адвалорні). Розмір податку помітно різнився залежно від штату, адвалорні ставки становили від 10 до 95%, а специфічні акцизи знаходилися в діапазоні від 0,50 дол США за унцію до 3,08 дол США за од. виробів (баночку)²³.

У США функціонує інституція *Food and Drug Administration (FDA)*, яка регулює, у т. ч. виробництво, продаж і розповсюдження тютюнових та нікотиновмісних виробів. Лише сертифіковані FDA паучі можуть легально реалізовуватись у США, у кінці серпня 2026 р. таких у переліку було 43 різновиди²⁴. 30 червня 2026 р. FDA дозволило маркувати певну категорію нікотинових паучів виробами з модифікованим ризиком (надано дозвіл зазначати, що їх використання замість сигарет зменшує ризик розвитку низки захворювань).

Розвиток ринку в Україні

Перші нікотинові паучі з'явилися на ринку України в листопаді 2019 р. Це були подушечки *VELO* компанії *BAT*. Паучі кілька років залишалися поза межами державного регулювання та акцизного оподаткування. Це призвело до того, що в 2021–2023 рр. в Україні також були доступними неофіційні офлайн та онлайн пропозиції подушечок інших європейських брендів, які постачалися з Польщі та Литви та поширювалися різними каналами.

Імпорт нікотинових паучів спершу часто підлягав митному оформленню за кодом УКТ ЗЕД 2106 90 92 00 (як інші харчові продукти, що не містять молочних жирів, цукрози чи крохмалю), який є загальною категорією і не дозволяє виокремити обсяги ввезення на територію України подушечок.

З 1 січня 2023 р. нікотинові паучі часто класифікувалися за кодом УКТ ЗЕД 2404 91 10 00 «Продукти, що містять нікотин, призначені для сприяння

²² Tobacco product use among middle and high school students in the United States: National Youth Tobacco Survey, 2025 URL: <https://academic.oup.com/ntr/advance-article/doi/10.1093/ntr/ntag116/8712569?login=false>

²³ He, Y., Zettler, P. J., Berman, M. L., Xu, L., & Shang, C. (2026). Excise taxes of oral nicotine pouches in the USA. *Tobacco control*. URL: <https://tobaccocontrol.bmj.com/content/early/2026/05/11/tc-2026-060079.full>

²⁴ Nicotine Pouch Products Authorized by the FDA. URL: <https://www.fda.gov/tobacco-products/market-and-distribute-tobacco-product/nicotine-pouch-products-authorized-fda>

припиненню вживання тютюну», попри те, що для них вже був запроваджений окремий код УКТ ЗЕД 2404 91 90 00 «Інші нікотиновмісні продукти для орального застосування». У березні 2024 р. було остаточно врегульовано, що таку продукцію можна класифікувати лише за кодом УКТ ЗЕД 2404 91 90 00²⁵, що дає змогу простежити динаміку розвитку ринку такої продукції за її імпортом (в Україні подушечки не виготовляються).

Таким чином, згідно із даними Державної митної служби України, отриманими за офіційним запитом, у 2024 р. в Україну було імпортовано **114,5** (миліонів) оформлення здійснювалося у березні-грудні), у 2025 р. – **217 т**, у січні-липні 2026 р. – **137,7 т**. (додаток А).

Поступове зростання ринку паучів в Україні було зумовлене як збільшенням попиту та появою державного регулювання такої продукції, так і запровадженням із 1 вересня 2024 р. категорії підакцизних товарів «інші нікотиновмісні продукти для орального застосування» та встановленням ставки акцизного податку для неї. Вступили в дію також вимоги щодо ліцензування діяльності з виробництва, імпорту, оптового та роздрібного продажу подушечок. Після цього восени 2024 р. компанія *Philip Morris* вивела на ринок України паучі *ZYN*. Кількома місяцями раніше офіційно з'явилися у продажу подушечки *VIKA* шведського виробника *VK Nordic AB*.

Ставка акцизного податку на нікотинові паучі поступово підвищується. Якщо в 2024 р. вона становила 2363,4 грн за кг продукції (нетто), то в 2026 р. – 77 євро за кг нетто, що у другій половині року еквівалентно 3834,2 грн. Особливості оподаткування подушечок більш докладно розкриті у наступному розділі аналітичної записки.

Незважаючи на поступове зростання ринку нікотинових паучів, сьогодні вони **не є одними з найбільш популярних в Україні тютюнових та нікотиновмісних виробів**. Згідно з оцінками Київського міжнародного інституту соціології (далі – КМІС), якщо у грудні 2023 р. нікотинові паучі використовували **0,1%** дорослого населення, в жовтні 2024 р. – **0,5%**, в лютому-березні 2025 р. – **1,0%**²⁶, то у листопаді-грудні 2025 р. – **1,3%**. Натомість традиційні сигарети наприкінці 2025 р. вживали 22,9% повнолітніх українців, електронні сигарети – 6,6%, тютюновмісні вироби для електричного нагрівання (ТБЕН) – 4,4%, кальян – 3,0% респондентів²⁷.

²⁵ Розмежування нікотиновмісних продуктів - роз'яснення ДПСУ. URL: <https://medoc.ua/blog/rozmezhuvannja-nikotinovmisnih-produktiv--rozjasnennja-dpsu>

²⁶ Вживання тютюнових і нікотиновмісних виробів: лютий-березень 2025 року. КМІС. Аналітичний звіт. URL: <https://center-life.org/wp-content/uploads/2025/05/Zvit-Spozhyvannia-tiutiunovykh-ta-nikotynovykh-vyrobiv-v-Ukrai-ni-2025.pdf>

²⁷ Вживання тютюнових та нікотинових виробів: досвід та ставлення. Листопад-грудень 2025 року. КМІС. Аналітичний Звіт. URL: https://www.kiis.com.ua/materials/pr/20260326_t/Zvit-Vzhyvannia-tiutiunu-ta-nikotynu-v-Ukraini-hruden-2025.pdf

Відповідно до результатів всеукраїнського опитування щодо споживання нікотиновмісних виробів *Центу Разумкова*²⁸, у кінці 2025 р. серед повнолітніх осіб, які регулярно вживають будь-які вироби із тютюном або нікотинном, 72,6% обирали сигарети, 16,7% – ТВЕН, 14,3% – електронні сигарети, 8,7% – самокрутки, 3,2% – тютюновий снюс, **2,0% – нікотинові паучі**.

Сьогодні на ринку України реалізуються нікотинові паучі, які виготовлені як лідерами тютюнової галузі, так дрібнішими «нішовими» виробниками нікотиновмісних виробів.

*Найбільшу частку ринку займає бренд VELO компанії BAT. У продажу представлено близько двадцяти найменувань продукції, яка диференціюється за кількістю подушечок у баночці (є 15 та 20 шт); міцністю (вмістом нікотину від 4 до 17 мг). Компанія класифікує такі вироби за: концентрацією нікотину як м'які, класичні, інтенсивні, екстраінтенсивні; різноманіттям смаків – м'ята, фруктово-ягідні та цитрусові смаки. Ціна паучів залежить від кількості подушечок та вмісту нікотину*²⁹.

Популярним брендом нікотинових паучів в Україні є також *VIKA*, який здобув *друге місце за обсягами споживання* цих виробів. Асортимент налічує шість основних найменувань, проте усі подушечки характеризуються високим вмістом нікотину – 16–25 мг на порцію³⁰. Це впливає на ціну паучів, яка є вищою за середню на ринку та сягає до 280 грн на сайтах торгових майданчиків. У продажу представлені вироби зі смаками м'яти, фруктів та ягід.

*Третім брендом за обсягом реалізації паучів в Україні є ZYN, яким володіє компанія Philip Morris. На сайті продукції та інтернет-магазинах представлено широкий перелік найменувань паучів, які відрізняються за їх кількістю в баночці (є 15 і 20 шт), міцністю (коливається від 1,5 до 16,5 мг нікотину) та палітрою типових характерних смаків. У цих подушечок є два основних формати – класичний Slim та Mini*³¹.

Доволі розповсюдженими на українському ринку є паучі *Pablo*, виробником яких є данська компанія *N.G.P Tobacco ApS* (заснована в 2017 р.). Її основним профілем є виробництво нікотинових паучів, жувального тютюну, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та одноразових вейпів³². В Україні наявні паучі по 20 шт у баночці зі смаком м'яти та фруктів; вони є екстра міцними із вмістом нікотину 30 і 50 мг на порцію.

²⁸ Результати всеукраїнського опитування щодо споживання нікотиновмісних виробів (грудень 2025 р.). Центр Разумкова. URL: <https://razumkov.org.ua/napriamky/sotsiologichni-doslidzhennia/rezultaty-vseukrainskogo-opytuvannia-shchodo-spozhyvannia-nikotynovmisnykh-vyrobiv-gruden-2025r>

²⁹ Інтернет-магазин VELO. URL: <https://go-velo.com.ua/products>

³⁰ Асортимент нікотинових паучів VIKA. URL: <https://www.vika-ukraine.com.ua/>

³¹ Нікотинові паучі ZYN. URL: <https://zyn.com.ua/uk/zyn-taste>

³² PABLO TOBACCO. URL: <https://pablopouch.com/>

У продажу доступний бренд паучів *CHILL UP*. На ринку можна знайти також електронні сигарети цього бренду. Такі подушечки є доволі міцними, вміст нікотину коливається від 18 до 28 мг на порцію. Паучі продаються зі смаком жувальної гумки, м'яти, цитрусових тощо. Кількість паучів у баночці може бути як 20 шт, так і 21 шт. Ціновий діапазон зазначених подушечок коливається в межах 220–250 грн.

Основні характеристики зазначених нікотинових паучів та їх виробників систематизовано у табл. 1.

Таблиця 1

Характеристика основних брендів нікотинових паучів в Україні

Бренд	Виробник	Країна походження	Вміст нікотину / порція	Ціна
VELO	British American Tobacco	Швеція / виробництво у країнах ЄС	4–17 мг	150–240 грн
VIKA	VK Nordic AB	Швеція	16–25 мг	210–280 грн
ZYN	Swedish Match (входить до складу Philip Morris)	Швеція	1,5–16,5 мг	170–220 грн
Pablo	N.G.P Tobacco ApS (Next Generation Pouches)	Данія	30, 50 мг	220–230 грн
Chill / Chill UP	не визначено	Литва/Латвія	18–28,5 мг	220–250 грн

Джерело: складено авторами на основі аналізу сайтів виробників та інтернет-магазинів, які реалізують нікотинові паучі цих брендів

Водночас на ринку доступні й нікотинові паучі дрібніших виробників. У багатьох інтернет-магазинах можна знайти бренд *Aroma King* з великим різноманіттям смаків: м'ята, фрукти, цитрусові, тощо. Вміст нікотину у цих виробах сягає 20–40 мг, їх ціновий діапазон – від 205 до 260 грн.

Пропозиція нікотинових подушечок в Україні також представлена брендами, щодо яких важко розібратися з компанією – виробником або походженням товару. На одних веб-сайтах зазначається Польща, на інших – Китай, може взагалі бути відсутня країна виробництва товару. Зокрема, це стосується паучів *Rabbit*, які заявлені як нікотинові подушечки з ультра-високою інтенсивністю із 150 мг нікотину³³. Отже, **вміст нікотину максимальної концентрації у паучах перевищує мінімальний в Україні в 100 раз**. Такі паучі мають різнобарв'я смаків та ароматів – ягоди, фрукти, м'яти, енергетики, жувальної гумки, спецій. Ціна цих виробів становить 230 грн.

³³ Rabbit Energy X-Strong 150mg. URL: <https://goodsnus.in.ua/ua/products/rabbit-energy-x-strong-150mg>

Аналогічно до попереднього прикладу, бренд *Street* (у кількох інтернет-магазинах представлений як топ продажів) характеризується високим вмістом нікотину – 150 мг на порцію. Лінійка цих виробів має широкий діапазон смаків. Ціна подушечок складає 250–260 грн за баночку. Нікотинові паучі *Cuba* доступні в широкоформатному діапазоні. У баночці може бути 18, 20, 25 подушечок. Вміст нікотину – від 16 до 150 мг. Є смаки на будь-який вибір. Ціна коливається від 230 до 270 грн залежно від кількості паучів та нікотину. Також ідентифіковано паучі із вмістом нікотину 50–70 мг із назвами *Baron*, *Garant*, *Iceberg* (без зазначення на сайтах країни походження товару). Орієнтовна ціна таких нікотиновмісних виробів становить 230–250 грн (рис. 3).

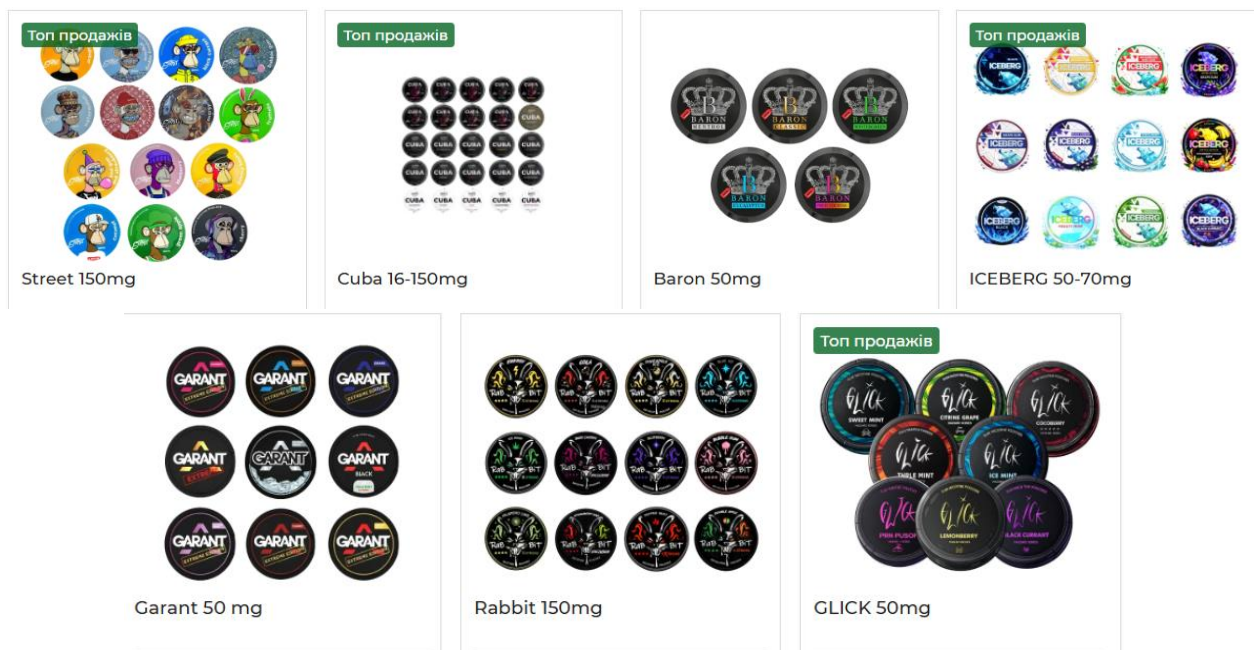

Рис. 3. Асортимент екстра міцних нікотинових паучів

Джерело: складено авторами на основі аналізу сайтів інтернет-магазинів, які розповсюджують нікотинові паучі цих брендів

Потрібно розуміти, що у разі прямих або опосередкованих (шляхом жорсткого регулювання) заборон нікотинових паучів світові лідери з їх виробництва вийдуть із ринку України, а пропозиції подушечок із надвисоким вмістом нікотину на інтернет-сайтах залишаться та можуть реалізовуватися в нелегальному сегменті. В Україні щось схоже вже відбулося з ринком рідин для електронних сигарет³⁴. Наразі лівова частка продажів нікотинових паучів належать компаніям, які пропонують сертифіковані бренди та сплачують усі передбачені законодавством податки.

³⁴ Нелегальна торгівля рідинами для електронних сигарет: UPDATES. Кошук Т., Пасічний М. / за загальною редакцією Т. Кошук, Growford Institute, К: 2025. 58 с. URL: <https://www.growford.org.ua/research/nelegalna-torgivlya-ridynami-dlya-elektronnyh-sygaret-updates/>

Податкові надходження від нікотинових паучів в Україні

На початку 2024 р. голова Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики *Данило Гетманцев* наголошував на важливості оподаткування нікотинових подушечок, надавши оцінку їх тогочасного фіскального потенціалу в розмірі 300 млн грн на рік³⁵.

В Експертному висновку Міністерства фінансів України³⁶ і Висновку Комітету Верховної Ради України з питань бюджету³⁷ йдеться про те, що *реалізація положень Законопроєкту №14110-д щодо дозволу на обіг паучів із вмістом нікотину не більше 1 мг в одній подушечці (відсутні на ринку України) може призвести до річних втрат надходжень акцизного податку та ПДВ на рівні 1,2 млрд грн (в умовах 2026 р.).* Це посилює актуальність аналізу надходжень податків від такої продукції в 2024–2025 рр. та їх прогнозного обсягу на 2026–2027 рр. з метою уточнення фіскального ефекту розвитку ринку паучів.

Зазначене наштовхується на методологічну проблему.

По-перше, облік надходжень акцизного податку від тютюнових та нікотиновмісних виробів в Україні наразі ведеться лише в розрізі виробленої в Україні та імпортованої продукції, а також є дані щодо загального обсягу надходжень роздрібного акцизу. Отже, окремої статистики надходжень від нікотинових паучів немає.

По-друге, акцизний податок на тютюнові та нікотиновмісні вироби сплачується при придбанні марок акцизного податку, щодо яких є інформація в розрізі виду марок. На баночки нікотинових паучів мають наноситися марки акцизного податку для тютюну вітчизняного (інші вироби) – на вироблену в Україні продукцію (сьогодні таких подушечок немає) та тютюну імпортного (інші вироби) – на імпортовані вироби. Утім, паучі – не єдиний вид підакцизних товарів, що маркується такими марками, а також у продажу є широкий вибір баночок подушечок із різною масою нетто (немає стандартизованої продукції, на яку наклеюється одна марка). Тому обчислити надходження акцизу від нікотинових паучів на основі реалізованих марок не можна.

По-третє, єдиним способом оцінити обсяг надходжень акцизного податку від паучів залишаються *розрахунки на основі даних щодо імпорту*. Правда, це будуть *приблизні оцінки за роками*, оскільки, як було зазначено вище, акциз фактично надходить до бюджету не під час імпорту, а при придбанні акцизних марок, ще до початку виробництва продукції. Відповідно, між сплатою акцизу

³⁵ Офіційний Telegram канал Данила Гетманцева. 16.01.2024. URL: <https://t.me/getmantsevdanil/6117>

³⁶ Експертний висновок Міністерства фінансів України до Законопроєкту №14110-д. згідно зі статтею 27 Бюджетного Кодексу України. URL: https://www.kmu.gov.ua/storage/app/bills_documents/document-6213452.pdf

³⁷ Висновок Комітету Верховної Ради України з питань бюджету до Законопроєкту №14110-д. від 29.12.2025. URL: <https://itd.rada.gov.ua/e509c49a-3c2e-4618-bf8e-f4c5231f3bdd>

та імпортом подушечок є певний часовий лаг. Це може впливати на результати розрахунків в умовах підвищення ставки податку.

Наші оцінки надходжень акцизу базуються на даних щодо імпорту нікотинових подушечок у 2024–2026 рр. в розрізі місяців (додаток А) та ставок акцизного податку у відповідні періоди.

З 1 вересня по 31 грудня 2024 р. паучі (інші нікотиновмісні продукти для орального застосування) оподатковувалися акцизом за ставкою 2363,4 грн за кг нетто, з 1 січня по 24 березня 2025 р. – 2836,08 грн, з 25 березня по 30 червня 2025 р. – 73 євро або 3158,4 грн, у 2-му півріччі 2025 р. – 73 євро або 3189,0 грн, у 1-му півріччі 2026 р. – 77 євро або 3771,9 грн, у 2-му півріччі 2026 р. – 77 євро або 3834,2 грн за кг нетто. В 1-му півріччі 2027 р. акциз на подушечки зросте до 81 євро або 4133,7 грн за кг нетто³⁸.

Таким чином, надходження акцизного податку становили:

у вересні-грудні 2024 р. – 167,8 млн грн;

у 2025 р. – 675,48 млн грн (122,52+166,45+386,48);

у січні-липні 2026 р. – 519,39 млн грн.

Зважаючи на дані за сім місяців, прогнозуємо, що **в 2026 р.** Україну буде імпортовано **236,1 т паучів**, з яких буде сплачено **897,9 млн грн акцизу**.

В умовах зростання ринку нікотинових подушечок можна очікувати збільшення їх імпорту **в 2027 р.** на 10% до 259,7 т, що забезпечить **надходження акцизу на рівні близько 1073,6 млн грн**.

Як бачимо, в Україні спостерігається *поступове збільшення надходжень акцизного податку від нікотинових паучів, що зумовлено як зростанням їх ринку, так і підвищенням ставки акцизу*. У разі відсутності заборон на таку продукцію цей тренд збережеться у перспективі.

Для розрахунку надходжень ПДВ і роздрібного акцизу від паучів скористаємося припущенням, зробленим на основі нашого аналізу доступних на ринку України пропозицій (розділі 4), що найбільш популярною баночкою паучів є 14 г, а ціна на неї в середньому складає 210 грн. В ціну цих подушечок закладено 33,33 грн ПДВ та 10,0 грн роздрібного акцизу.

Відповідно, **надходження ПДВ та роздрібного акцизу** від усього ринку нікотинових паучів **в 2026 р.** (236,1 т) можна оцінити на рівні **562,1 млн грн та 168,6 млн грн** відповідно.

Всього податків із нікотинових подушечок в Україні **в 2026 р.** має бути сплачено у розмірі **близько 1,6 млрд грн**, у **2027 р.** – **1,8 млрд грн**. **З кожним наступним роком такі доходи бюджету зростатимуть.**

³⁸ Згідно із вимогами Податкового кодексу України, для цілей справляння акцизного податку на тютюнові та нікотиновмісні вироби застосовуються такі курси євро до грн: у 1-му півріччі 2025 р. – 43,2658 грн за 1 євро, у 2-му півріччі 2025 р. – 43,6855 грн, 1-му півріччі 2026 р. – 48,9846 грн, 2-му півріччі 2026 р. – 49,7947 грн, 1-му півріччі 2027 р. – 51,0334 грн за 1 євро.

Як було доведено на практиці, заборони тютюнових та нікотиновмісних виробів часто призводять не до зменшення споживання нікотину, а до переходу забороненої продукції в нелегальний сегмент ринку або її заміни іншими альтернативами (у багатьох випадках нелегального походження).

Аналіз відкритих джерел свідчить про те, що *ринок нікотинових подушечок* в Україні, на відміну від ринків традиційних та електронних сигарет, *не має значних проблем із мінімізацією*. РБК-Україна констатує, що ринок нікотинових паучів наразі є майже повністю «білим». Надмірне регулювання нікотиновмісних виробів, за аналогією з жорсткими заборонами у сфері виробництва та реалізації рідин для електронних сигарет, є контрпродуктивним та може «загнати галузь у тінь»³⁹. Перешкодою для тіньового сегменту наразі є відсутність значної диференціації ціни на ці вироби та заборон на їх вживання.

Відсутність розвиненого нелегального ринку подушечок є кращою альтернативою для формування доходів бюджету порівняно із потенційним переходом споживачів до використання нелегальних замінників, зокрема рідин для електронних сигарет (із забороненими смаками, відмінними від тютюнового), якими насичений ринок України. За даними Kantar, у 2026 р., *рівень нелегальної торгівлі рідинами для електронних сигарет становить 93,3%* і лише 4,0% продукції за всіма ознаками відповідають вимогам законодавства⁴⁰. При цьому загальний обсяг споживання таких рідин зростає, спричиняючи щорічне збільшення втрат податкових надходжень⁴¹. Інституційно непередбачені заборони підакцизних товарів призводять до швидкої адаптації нелегальних гравців і маскування нелегальних виробів під легальні.

Як було зазначено в розділі 4, у разі заборони *нікотинових паучів світові лідери з їх виробництва вийдуть із ринку України, а їх нішу можуть частково заповнити нелегальні пропозиції подушечок із надвисоким вмістом нікотину*. Ці вироби можуть дуже швидко набути значного поширення. На загрозу такого розвитку подій, який поглибить проблеми у сфері охорони здоров'я замість їх розв'язання, звертав увагу *Олексій Куц*⁴².

Ринок нікотинових паучів розвивається, що забезпечує наповнення державного бюджету та має важливе значення в умовах повномасштабної війни⁴³.

³⁹ Помилка на мільярд. Як один рядок у законі зажене ринок паучів у "тінь" і чим це загрожує. РБК. 25.02.2026. URL: <https://www.rbc.ua/rus/news/pomilka-milyard-k-odin-ryadok-zakoni-zazhene-1771966146.html>

⁴⁰ Огляд ринку електронних сигарет. 21.08. 2026. URL: <https://www.kantar.com/ua/inspiration/ait/electronic-cigarettes-market-study-in-ukraine-2026>

⁴¹ Нелегальна торгівля рідинами для електронних сигарет: UPDATES. Кошук Т., Пасічний М. / за загальною редакцією Т. Кошук, Growford Institute, К: 2025. 58 с. URL: <https://www.growford.org.ua/research/nelegalna-torgivlya-ridynamy-dlya-elektronnyh-sygaret-updates/>

⁴² Законпроект №14110-д. може вдарити по бюджету та відкрити дітям доступ до нелегальних нікотинових продуктів – економіст. ТСН. 08.01.2026. URL: <https://tsn.ua/ukrayina/zakonoprojekt-14110-d-moze-vdaryty-po-biudzetu-ta-vidkryty-ditiam-dostup-do-nelegalnykh-nikotynovykh-produktiv-ekonomist-2995355.html>

⁴³ Заборонити не можна дозволити. Якими можуть бути наслідки заборони нікотинових подушечок в Україні. URL: <https://www.rbc.ua/rus/news/zaboroniti-mozhna-dozvoliti-kimi-mozhut-buti-1761659331.html>

Нові фіскальні втрати є особливо небажаними. За повідомленням *Данила Гетманцева*, нещодавно прийнято рішення про відкладення більшої частини незахищених видатків на грудень. Це викликано затримками у фінансуванні внаслідок зриву виконання міжнародних зобов'язань України⁴⁴.

Висновки

Положення Законопроєкту №14110-д щодо дозволу на обіг нікотинових паучів із вмістом нікотину не більше 1 мг в одній подушечці *є майже рівнозначним забороні такої продукції*, оскільки на ринку України представлені подушечки з більшою концентрацією нікотину. Таке регулювання ***не відповідає поширеним міжнародним підходам***, а кілька країн ЄС, які вдавалися до схожих радикальних рішень, чи не найбільше в Європі потерпають від нелегальних ринків тютюнових та нікотиновмісних виробів. Найбільш активно розвиваються ринки нікотинових паучів у Швеції та США.

Левову частку ринку України сьогодні утримують нікотинові подушечки відомих світових брендів. Водночас на окремих торгових майданчиках можна знайти паучі сумнівного походження із надвисоким вмістом нікотину, які після заборон можуть продаватися нелегально.

Ринок нікотинових паучів в Україні розвивається переважно в легальному сегменті та поступово зростає, але у разі відсутності такої продукції її споживачі можуть перейти на вживання рідин для електронних сигарет, ринок яких є майже повністю нелегальним.

Ухвалення Законопроєкту №14110-д ***може призвести до втрат надходжень акцизного податку, ПДВ і роздрібного акцизу в розмірі 1,8 млрд грн у 2027 р. із подальшим їх зростанням у наступні періоди.***

⁴⁴ Офіційний Telegram канал Данила Гетманцева. 07.09.2026. URL: <https://t.me/getmantsevdanil/13019>

Додатки

Додаток А

Обсяг ввезених на територію України інших нікотиновмісних продуктів для орального застосування

(код згідно з УКТ ЗЕД 2404 91 90 00) у 2024–2025 рр. та січні-липні 2026 р., т

Період	січень	лютий	бере- вень	кві- тень	тра- вень	чер- вень	липень	сер- пень	вере- сень	жов- тень	листо- пад	гру- день	Всього
2024	-	-	1,0	11,1	16,8	7,0	6,6	1,1	41,3	12,8	7,4	9,5	114,5
2025	13,7	10,9	18,6	11,5	19,9	21,3	13,3	13,9	33,0	21,7	19,5	19,8	217,0
2026	2,1	12,7	23,2	30,7	28,8	22,4	17,8						137,7

Джерело: складено авторами на основі даних Державної митної служби України, отриманих за офіційним запитом

Global Research on Optimal Ways for Development (GROWFORD) Institute – незалежна неурядова організація (Think Tank), яка здійснює стратегічні глобальні дослідження у сфері економіки та фінансів, оцінює системні ризики та розробляє оптимальні моделі економічного розвитку для країн, регіонів і світу в цілому.

Україна, 01024, м. Київ,
вул. Велика Васильківська, 9/2, оф. 30

+38(096) 464-61-85

growford.org.ua
growford.institute@gmail.com